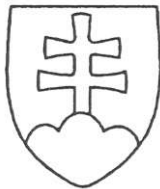

Toto rozhodnutie sa stalo právoplatným

a vykonateľným dňa 5.4.1994

V Ben. Bystrici dňa 27.8.2015

11 C 4/92-84

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

ROZSUDOK V MENE REPUBLIKY

Krajský súd v Banskej Bystrici, samosudcom
JUDr. Miroslavom Jamrichom, v právnej veci navrho-
vateľa Ing. Lubora Guniša, nar. 27. 4. 1951, bytom
Považská Bystrica, Zakvášov č. 1520/39-1, proti
odporcom: 1/ JUDr. Dušanovi Michnovi, nar. 11. 11.
1951, bytom Banská Bystrica, Malachovská ul. č. 19
a II/ Slovenskej informačnej službe so sídlom
v Bratislave, P.O. BOX 69, Drieňová ul. /predtým
pôvodne - Federálnemu Ministerstvu vnútra ČSFR
so sídlom v Prahe/, o ochranu osobnosti, takto

r o z h o d o l :

Súd určuje, že navrhovateľ n e b o l vedomým
spolupracovníkom bývalej Štátnej bezpečnosti.

Odporca v II/ rade je povinný vymazať do 15 dní
od právoplatnosti rozsudku vo svojich evidenciách
o navrhovateľovi údaj, že bol o sobou uvedenou v § 2
odst. 1 písm. b/ zákona č. 451/1991 Zb.

Odporca v II/ rade je povinný nahradiť navrhova-
teľovi trovy konania v sume 1.592,- Sk do troch dní
od právoplatnosti rozsudku.

O d ô v o d n e n i e :

Navrhovateľ podal na príslušný súd návrh na ochranu

osobnosti, keď tento smeroval pôvodne okrem odporcu v I/ rade po úprave žalobného petitu voči Federálnemu Ministerstvu vnútra so sídlom v Prahe ako odporcovi v II/ rade, pričom v dôsledku zániku ČSFR a prechodu kompetencií na orgány novovzniknutých republík, bol v konečnom dôsledku upravený žalobný petit navrhovateľom tak, že ako odporca v II/ rade nastúpila Slovenská informačná služba so sídlom v Bratislave. Navrhovateľ sa domáhal určenia, že nebol vedomým spolupracovníkom bývalej Štátnej bezpečnosti, a uloženia povinnosti odporcovi v II/ rade vymazať do 15 dní od právoplatnosti rozsudku vo svojich evidenciách o navrhovateľovi údaj, že bol osobou uvedenou v § 2 odst. 1 písm. b/ zákona č. 451/1991 Zb. Navrhovateľ sa podaným návrhom domáhal teda ochrany svojej osobnosti v zmysle § 11, § 13 odst. 1 Obč.zák., v spojitosti s § 18 odst. 1 zák. č. 451/1991 Zb., po tom, ako mu bolo doručené Osvedčenie Federálneho Ministerstva vnútra ČSFR so sídlom v Prahe, zo dňa 17. 2. 1952, č. j. 1D-2427/1-C61/1-LU-91, na základe ktorého uvedený orgán osvedčil podľa § 9 odst. 1 zák. č. 451/1991 Zb., že navrhovateľ je evidovaný ako osoba uvedená v § 2 odst. 1 písm. b/ zákona č. 451/1991 Zb., teda ako rezident, agent, držiteľ požičaného bytu , držiteľ konšpiračného bytu, informátor alebo ideový spolupracovník bývalej ŠtB. Navrhovateľ v priebehu prvostupňového konania kategoricky tvrdil, že nebol žiadnou osobou uvedenou v tomto zákonom ustanovení /§ 2 odst. 1 písm. b/ zák. č. 451/1991 Zb./, že musí ísť voči nemu o vykonštruované obvinenie v snahe skompromitovať jeho osobu, pričom dokladoval skutočnosti opačného charakteru, teda že bol bývalým tzv. disidentom, teda aktívnym odporcom komunistického režimu,

- 3 -

zúčastňoval sa aktivít, manifestácií, ktoré boli práve bývalým režimom socialistického štátu sledované, potláčané a aktivisti takéhoto odboja boli prenasledovaní. Popieral, žeby bol niekedy podpísal spoluprácu so Štátnou bezpečnosťou, a pokiaľ mu bol založený konšpiračný spis, stalo sa tak proti jeho vôli a v rozpore so skutočnosťami, ktoré by bývalú Štátnu bezpečnosť oprávňovali k založeniu takéhoto spisu.

Odporca v I/ rade v priebehu konania žiadal návrh zamietnuť a tvrdil, že navrhovateľ bol osobou uvedenou v § 2 odst. 1 písm. b/ zákona č. 451/1991 Zb., bol agentom bývalej Štátnej bezpečnosti, i keď vo svojom písomnom podaní zo dňa 30. 6. 1992 odporca v I/ rade okrem iného uviedol, že navrhovateľ nepôsobil v oblasti politického spravodajstva, ale v oblasti, ktorá je v zmysle agentúrneho - operatívneho spravodajstva pri odhaľovaní terorizmu veľmi dôležitá a potrebná aj v dnešnej dobe. Bol získaný v zmysle smerníc A-Oper-1 ku spolupráci len do jednej špecifickej uvedenej akcie. Chyba bola len v tom, že vecná príslušnosť patrila bývalej Štátnej bezpečnosti, avšak rozlíšiť túto agentúru svojou kvalitou zákon č. 451/1991 Zb. nedovoľuje. Ďalej tvrdil, že navrhovateľ vedel, čo od neho Štátna bezpečnosť požaduje, vedome súhlasil s plnením úloh, niektoré aj splnil, neodmietol konšpiratívny styk, ktorého sa dobrovoľne celý čas po dohovorenom kontakte zúčastňoval.

Odporca v II/ rade navrhol návrh navrhovateľa

taktiež zamietnuť, s poukazom na Osvedčenie vydané Federálnym Ministerstvom vnútra, so sídlom v Prahe, zo dňa 17. 2. 1992 /a opakovane, na žiadosť súdu zo dňa 4. 6. 1992/ a po zmene subjektu na mieste odporcu v II/ rade v dôsledku zániku federálneho štátu, i na základe záznamu o prevedení lustrácie, vydaného terajším odporcom v II/ rade - Slovenskou informačnou službou so sídlom v Bratislave zo dňa 26. 7. 1993, podľa ktorého záznamu je navrhovateľ evidovaný ako agent bývalej ŠtB. Na žiadosť súdu však odporca v II/ rade nepredložil žiadne listinné dôkazy, žiadnu dokumentáciu týkajúcu sa spolupráce navrhovateľa s bývalou ŠtB. Pôvodný odporca v II/ rade Federálne Ministerstvo vnútra so sídlom v Prahe poskytol súdu len overenú fotokópiu z registra zväzkov, z ktorej ako jediného listinného dôkazu vyplýva len toľko, že s dátumom 14. 9. /bez uvedenia roka/ a pod tým ďalším dátumom 30. 10. 1989, pod označením druhu zväzku "A" pod číslom 19 888, prezývkou "DUD A" bol vyznačený v tomto registri zväzkov Lubor Guniš, inžinier, narodený 27. 4. 1951, a ďalej nasleduje v rubrike "poznámka" údaj, že : "Zväzok zničený. Karta vybratá." Táto poznámka postráda dátum a niet žiadneho iného údaju ohľadne archivovania konšpiratívneho spisu a podobne. Právny zástupca Slovenskej informačnej služby na pojednávaní dňa 16.12.1993 pred súdom uviedol, že v zmysle požiadavky súdu bol požiadaný príslušný odbor odporcu v II/ rade o to, aby materiály, a to listinné, týkajúce sa navrhovateľa, boli vyhľadane, pričom záver príslušného odboru bol taký, že tieto materiály boli

- 5 -

zničené, a preto ich nemožno poskytnúť. Na otázku, súdu právny zástupca odporcu v II/ rade uviedol, že príloha, ktorú zaslal ešte pôvodne jeho právny predchodca, teda Federálne Ministerstvo vnútra ČSFR so sídlom v Prahe, a to fotokópia z registra zväzkov, v podstate slúži len ako podklad na evidenčnú databázu, na základe ktorej potom cez počítač sú jednotlivé osoby, žiadajúce o vydanie Osvedčenia, lustrované. Tak tomu bolo zrejme aj v prípade navrhovateľa. Na ďalšiu otázku súdu, či je bežné, že zápis v registri zväzkov je uvedený len s poznámkou, že "zväzok zničený, karta vybratá", avšak bez uvedenia dátumu, právny zástupca odporcu II/ uviedol, že doposiaľ sa nestretol s tým, žeby nebol pri tejto poznámke napísaný dátum.

Súd v konaní oboznámil sa okrem už uvedených listín i s listinami predloženými navrhovateľom, a to najmä článkami z novín z obdobia pred Novembrom 1989 /konkrétne napríklad Obzoru, orgánu OV KSS a ONV v Považskej Bystrici/, z ktorých vyplýva, že navrhovateľ bol považovaný práve za člena opozičných skupín, v podstate vyvíjajúcich v tom čase protištátnu, teda protikomunistickú činnosť. Navrhovateľ ďalej predložil list veľvyslanectva Spolkovej republiky Nemecko v bývalej ČSFR v Prahe, zo dňa 13. 10. 1989, ktoré navrhovateľovi píše v rámci odpovede na list navrhovateľa, že list navrhovateľa poslaný na Spolkové ministerstvo vnútra bol odovzdaný veľvyslanectvu na vybavenie. Oznamuje

navrhovateľovi, že prijatie za občana by bolo možné v tom prípade, ak by mohol predložiť zodpovedajúce doklady o pôvode, pretože v zahraničí sa na domienky neprihliada. Ďalej veľvyslanec v liste uvádza, že vyrozumel, že sa chce navrhovateľ vysťahovať do SNR.

Tento list dokladá pravdivosť výpovede navrhovateľa o tom, že v dôsledku práve politickej perzekúcie režimom komunistického štátu chcel i s rodinou emigrovať do Spolkovej republiky Nemecko.

Pravdivosť tvrdení navrhovateľa o tom, že sa bránil stykom s bývalými pracovníkmi Štátnej bezpečnosti, ktorí sa ho snažili získať na vedomú spoluprácu, že sa dával zatajovať i na pracovisku a komunikoval s príslušníkmi ŠtB len vtedy, keď už kontakt bol nevyhnutný, pričom však neposkytoval žiadne informácie ako osoba uvedená v § 2 odst. 1 písm. b/ zákona č. 451/1991 Zb., potvrdili i vypočutí svedkovia v konaní. A to konkrétne svedok Štefan Kuštek, ktorý navrhovateľa poznal ako účastníka Hnutia za občiansku slobodu, keďže tento svedok bol jedným zo signatárov tzv. Charty 77 a spolupracoval s vtedajšími disidentami, napríklad pánom Kusým, Jánom Čarnogurským, Novotkom a v tejto súvislosti sa spoznal i s navrhovateľom, ktorého označil ako aktívneho disidenta, ktorý vyvíjal činnosť v rámci Hnutia za občiansku slobodu, zameranú proti komunistickému režimu, napríklad zúčastnil sa kladenia kvetov pri výročí 28. októbra k pomníku Milana Rastislava Štefánika, zapáľovania spomienkových sviečok za účasti Hany Ponickéj a ďalších členov a sympatizantov hnutia.

- 7 -

Navrhovateľ v rámci hnutia rozvíjal činnosť i pri rozširovaní letákov, tvorbe rôznych tlačív so zameraním na spropagovanie nespokojnosti s bývalým totalitným režimom. Potvrdil, že keď chcel raz navštíviť navrhovateľa na pracovisku, odkiaľ utekal a uviedol, že ho tam obťažuje nejaký pracovník Štátnej bezpečnosti. Svedok uviedol, že tieto praktiky mu boli známe, pretože aj jemu sa stalo, že napríklad zastavila v blízkosti čierna Volga a vtiahli ho do vozidla. Ďalej svedok okrem iného uviedol, že osobne vie, napríklad aj od pána Rumla, že pozitívnymi lustráciami bývalých disidentov sa snažia bývalí činitelia totalitného režimu, zastávajúci v minulosti rozličné funkcie, zdiskreditovať a sponchybníť ich povesť tak, aby nemohli obsadzovať dôležité funkcie v demokratickom štáte a spoločnosti.

Ďalší vypočutý svedok Milan Marciník uviedol, že od 1. 1. 1989 začal pracovať v podniku Prefa, kde pracoval i navrhovateľ. Uviedol, že nevie o tom, žeby niekto navštevoval navrhovateľa na pracovisku z bývalej Štátnej bezpečnosti do slávností Milana Rastislava Štefánika v roku 1989. Až po tejto udalosti hľadali navrhovateľa dva alebo trikrát nejakí ľudia zo štátnej bezpečnosti, bol medzi nimi aj odporca v 1/ rade. Prišli krátko po 6. hodine ráno, zastavili sa u svedka v kancelárii a pýtali sa, či je prítomný navrhovateľ, ktorý mal kanceláriu vyššie. Keď uviedol, že navrhovateľ nie je prítomný, počkali u svedka až do príchodu navrhovateľa. Ďalej bolo svedkovi známe, že asi o štyri dni prišli títo pracovníci bývalej ŠtB znova zavčas ráno a Ing. Guniš

nebol ešte na pracovisku. Keď ho stretol vonku pred budovou a informoval ho, že ho znovu čakajú, nato navrhovateľ sa otočil a išiel preč. Keď sa ho svedok spýtal čo s nimi má, povedal mu, že je to asi kvôli slávnostiam M. R. Štefánika. Nevedel o tom, a podľa jeho názoru ani na pracovisku sa nešírilo, žeby Ing. Guniš bol spolupracoval so Štátnou bezpečnosťou. Vedel len toľko, že na gremiálnej porade, ktorej dátum si však nepamätal, bolo vyjadrené a spomenuté zo strany riaditeľa podniku to, že Ing. Guniš sa angažuje alebo angažoval v hnutí Charta 77 a že podpísal tzv. "Niekoľko viet."

Krajský súd konštatuje, že odporcovia nepreukázali, že navrhovateľa bývalá Štátna bezpečnosť získala k tajnej spolupráci postupom v zmysle článku 46 a nasledovných prísne tajného predpisu bývalého Ministerstva vnútra ČSSR, označeného ako A-Oper-I-3, keď podľa článku 46 tohto predpisu, odstavec 1, ak súhlasí získavaný tajný spolupracovník so spoluprácou, podpisuje pripravený zväzok k spolupráci, alebo ho spíše sám voľnou formou. Podľa odseku 2 tohoto článku písomný záväzok sa nevyžaduje v prípadoch, keď by jeho podpis mohol ohroziť dobrý vzťah získavaného tajného spolupracovníka v spolupráci s kontrarozvedkou. Len v takomto prípade postačí ústny súhlas získavaného tajného spolupracovníka. Podľa čl. 47 uvedeného predpisu o prijatí písomného alebo ústneho záväzku vykoná pracovník kontrarozvedky inštruktáž získaného tajného spolupracovníka, pri ktorej ho poučí o obsahu a hlavných zásadách spolupráce, najmä o zásadách konšpirácie. Súčasne

- 9 -

s ním prejedná najbližšie konkrétne úlohy, spôsob ich plnenia a spôsob vzájomného styku. Z článku 48 vyplýva, že po skončení viazacieho aktu spíše pracovník kontrarozviedky o jeho priebehu záznam, v ktorom stručne zhodnotí priebeh rozhovoru, chovanie získavaného tajného spolupracovníka, najmä jeho reakcie na ponuku spolupráce, ďalej podstatu informácií, poskytnutých tajným spolupracovníkom a uvedie prvý úkol, ktorý tajnému spolupracovníkovi uložil.

Dodržanie niektorého z alternatívnych postupov v zmysle uvedených článkov tohto predpisu odporcovia nepreukázali.

Podľa názoru súdu samotná existencia pochybného záznamu /bez uvedenia dátumu zničenia materiálov/, o ktorých ani odporca v II/ rade nevie, kedy, kde a za akých okolností mohli byť zničené,, nemôže byť hodnoverným dôkazom o tak závažnom obvinení, ktoré odporca v II/ rade, resp. jeho právny predchodca, učinil vydaním Osvedčenia podľa § 9 odst. 1 zákona č. 451/1991 Zb. o tom, že navrhovateľ je evidovaný ako osoba uvedená v § 2 odst. 1 písm. b/ tohoto zákona. Dôkazné bremeno spočívalo na odporcoch, najmä však odporcovi v II/ rade, ktorý bol povinný dokladovať a dokázať skutočnosť uvedenú v Osvedčení .Odporcovia teda neuniesli dôkazné bremeno, naopak, navrhovateľ produkovalými dôkazmi, či už svojimi výpoveďami, písomnými podaniami, ďalšími listinnými

dôkazmi, ktoré v dôvodoch rozsudku už súd uviedol, resp. výpoveďami navrhnutých svedkov, vyvrátil vierhodnosť záznamu v registri zväzkov bývalej Štátnej bezpečnosti o tom, žeby navrhovateľ bol vedomým spolupracovníkom Štátnej bezpečnosti. Z vykonaného dokazovania naopak vyplýva, že navrhovateľ bol pre bývalý totalitný režim nežiadúcou osobou, tzv. disidentom, ktorý bol aktívny vo viacerých činnostiach smerujúcich k odstráneniu totalitného režimu a nastoleniu demokratickej spoločnosti.

Podľa § 11 Obč. zákonníka fyzická osoba má právo na ochranu svojej osobnosti, najmä života a zdravia, občianskej cti, ako i svojho mena a prejavov osobnej povahy.

Podľa § 13 odst. 1 Obč. zák. fyzická osoba má právo sa najmä domáhať, aby bolo upustené od neoprávnených zásahov do práva na ochranu jej osobnosti, aby boli odstránené následky týchto zásahov a aby jej bolo dané primerané zadostučinenie.

Takéto právo občana vyplýva i z Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v znení ďalších zmluvných dokumentov na tento dohovor naväzujúcich, dojednaného v Ríme 4. 11. 1950, ku ktorému pristúpila ako právny nástupca po bývalej ČSFR i Slovenská republika. Právo na ochranu osobnosti vyplýva i z Ústavy Slovenskej republiky, ktorá akceptuje i Listinu základných práv a slobôd občana.

Občiansky zákonník poskytuje ustanovením § 13 ochranu osobnosti v prípade takéhoto porušenia občianskej

- 11 -

cti, ktoré predstavuje zásah do osobnosti občana, pričom tento zásah je objektívne spôsobilý takúto ujmu spôsobiť. Ide o konanie proti osobnej a mravnej integrite občana, znižujúce jeho dôstojnosť, vážnosť a česť, o konanie, ktoré z hľadiska vzťahu občana k ostatným spoluobčanom ohrozuje jeho postavenie a uplatnenie v spoločnosti /v prípade vydania pozitívneho Osvedčenia navrhovateľa o vedomej spolupráci s bývalou Štátnou bezpečnosťou sa dostal navrhovateľ do situácie obmedzenia možnosti uplatnenia sa v demokratickej spoločnosti v mnohých funkciách, resp. zamestnaniach/. Pritom súd zdôrazňuje, že neoprávneným zásahom je zásadne každé nepravdivé tvrdenie alebo obvinenie, ktoré zasahuje práva chránená ustanovením § 11 a nasl. Obč. zák., pričom bez významu je skutočnosť, či pôvodca zásahu si bol vedomý nepravdivosti svojho tvrdenia alebo či šlo len o nedbalé prevzatie poznatkov a ich rozširovanie.

Vychádzajúc zo zisteného skutočného stavu vecí, v súlade s vyššie uvedenými ustanoveniami Občianskeho zákonníka, Ústavou Slovenskej republiky a Dohovorom o ochrane ľudských práv a základných slobôd občana, keďže odporcovia nepreukázali /'samotný a neurčitý záznam v registri zväzkov nie je dostatočným dôkazom/, žeby navrhovateľ bol bývalým vedomým spolupracovníkom bývalej Štátnej bezpečnosti, teda osobou uvedenou v zmysle vydaného Osvedčenia bývalým Federálnym Ministerstvom vnútra ČSFR so sídlom v Prahe v § 2 odst. 1 písm. b/ zákona č. 451/1991 Zo., návrhu navrhovateľa súd vyhovel a rozhodol tak, ako vyplýva z enuncciátu rozsudku krajského súdu.

V konaní mal navrhovateľ úspech, vzhľadom k tomu, že úradný doklad - Osvedčenie o lustrácii - vydal právny predchodca odporcu v II/ rade, v dôsledku čoho sa navrhovateľ musel domáhať práva na ochranu osob - nosti, uložil súd povinnosť odporcovi v II/ rade nahradiť navrhovateľovi trovy konania, ktoré mu v tejto súvislosti vznikli, a to v zmysle § 142 odst. 1 O.s.p. Trovy vznikli navrhovateľovi na cestovnom na pojednávaní v dňoch 16. 7. 1992," 15. 12. 1992, 17. 8. 1993 a 16. 12. 1993, pričom cestovné spojím SAD činí za jednu cestu jedným smerom 74 Sk, čo znamená cestovné tam a späť spolu 143 Sk, vynásobené 4 /počet pojednávacích dní za účasti navrhovateľa/, čo predstavuje sumu 592 Sk, k tomu pripočítaný súdny poplatok vo výške 1.000 Sk, spolu predstavujú celkové trovy navrhovateľa 1.592 Sk, ktorých náhradu mu súd v zmysle uvedeného ustanovenia zákona priznal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozsudku možno podať odvolanie do 15 dní odo dňa jeho doručenia prostredníctvom podpísaného krajského súdu k Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky písomne v troch vyhotoveniach.

V Banskej Bystrici, dňa 16. decembra 1993.

Za spravnosť

JUDr. JAMRICH Miroslav
samosudca